

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 22Co/107/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8118211533
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 01. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Kandriková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8118211533.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Kandrikovej a členov senátu JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Michala Boroňa v spore žalobkyne: E. T., L.. XX.XX.XXXX, J. J. XX, XXX XX G., právne zast. JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, so sídlom Sov. hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému: Poštová banka, a.s., so sídlom Dvořákovo nábrežie 4, 811 02 Bratislava, IČO: 31 340 890, právne zast.: Advokátska kancelária RELEVANS s. r. o., so sídlom Dvořákovo nábrežie 8A, 811 02 Bratislava, IČO: 47 232 471, o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 511,35 eur s prísl., o odvolaní žalobkyne a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 19Csp/187/2018-171 zo dňa 20.05.2019 takto

rozhodol:

- I. Zastavuje sa odvolacie konanie vo vzťahu k odvolaniu žalovaného.
- II. Zrušuje sa rozsudok vo výrokoch I. a III. a v rozsahu zrušenia sa vracia vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie súdu prvej inštancie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol takto cit.:

„I. Žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 511,35 eura s 5 % úrokom z omeškania ročne od 4.11.2018 do zaplatenia z a m i e t a.

II. U r č u j e, že zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o úvere č. XXXXXXXXXXXX z 13.4.2011 v Obchodných podmienkach v článku 5. Splácanie úveru, započítanie pohľadávok a zabezpečenie - bod 5.6 v znení: „Platby od klienta sa voči pohľadávke banky započítavajú bez ohľadu na to, na aké záväzky bola platba poukázaná v nasledujúcom poradí: (1) na poplatky podľa Sadzobníka poplatkov, (2) úrok z omeškania, (3) úrok z úveru, (4) splátka istiny úveru“, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

III. Nárok na náhradu trov konania stranám sporu n e p r i z n á v a.“

2. Rozhodnutie právne odôvodnil podľa § 53 ods. 1 a 5, § 107 a § 451 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, § 11 ods. 1 písm. b) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov (ďalej len „ZoSÚ“).

3. V odôvodnení súd prvej inštancie uviedol, že dňa 13.04.2011 uzavrela G. J., S.. D.. ako dodávateľ spotrebiteľských úverov so žalobkyňou ako spotrebiteľkou zmluvu o úvere K. G., pričom podľa bodu 2 tejto zmluvy nazvanej Žiadosť o poskytnutie úveru a Žiadosť o zriadenie osobného účtu požadovaná maximálna výška úveru bola krížikom označená 2.000 eur, minimálna doba splácania bola krížikom označená 60 mesiacov. Považoval úver za bezúročný a bez poplatkov len z dôvodu, že je nesprávne uvedená RPMN v neprospech spotrebiteľky podľa § 11 ods. 1 písm. b) ZoSÚ, pretože banka nepreukázala dobrovoľnosť uzavretia poisťnej zmluvy. Deklaroval, že v danom prípade

žalobkyňa preplatila úver o istinu sumou, ktorú žiada vydať, ale poukázal na to, že v obdobnej veci bolo rozsudkom Okresného súdu Prešov zo dňa 01.02.2019 sp.zn. 11Csp/187/2018 rozhodnuté o obdobnom nároku žalobkyne vo vzťahu k uzavretej zmluve zo dňa 23.08.2011 tak, že žaloba o vydanie bezdôvodného obohatenia, ako aj o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky bola zamietnutá, pričom z právneho záveru súdu vyplýva, že súd ohľadom vydania bezdôvodného obohatenia akceptoval vznesenú námietku premlčania a ohľadom určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky uviedol, že zmluvný vzťah medzi stranami bol ukončený ešte v roku 2012, a preto je nemysliteľné, aby po 6 rokoch od ukončenia zmluvy sa mal súd zaoberať neprijateľnosťou niektorej zmluvnej podmienky zo zmluvy, keď nárok žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia zamietol. Dodal, že voči rozhodnutiu súdu bolo podané odvolanie, vec teda nie je právoplatne skončená. Konštatoval, že nezistil na strane žalobkyne ako bežnej spotrebiteľky a na strane konania banky voči nej také konkrétne okolnosti, ktoré by poukazovali až na nepriamy úmysel banky sa na úkor žalobkyne obohatiť. Žalobkyňu súd prvej inštancie nepovažoval za zraniteľnú spotrebiteľku, ktorej finančné vedomie a schopnosti posudzovať spotrebiteľské zmluvy, by boli v dôsledku nejakých skutočností na jej strane niečím znížené, preto nevidel dôvod na aplikáciu 10-ročnej objektívnej premlčacej doby, a prihliadol k námietke premlčania a v tejto časti žalobu zamietol. Ohľadom určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky uvedenej v zmluve súd prvej inštancie poukázal na to, že banka neinkorporovala predmetné ustanovenie tak, aby bolo možné ho vyhlásiť za platné, pretože Obchodné podmienky neboli podpísané žalobkyňou a spôsob, akým ju mala banka oboznámiť s týmito podmienkami nie je zřejmý, banka nepreukázala splnenie tejto povinnosti, preto poskytol ochranu tomuto porušeniu práva voči žalobkyne. Súd prvej inštancie považoval predmetnú zmluvnú podmienku za nie individuálne dojednanú a spôsobujúcu značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľky.

4. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Strany sporu mali vo veci rovnaký úspech, a preto stranám sporu náhradu trov konania nepriznal.

5. Proti tomuto rozsudku v rozsahu zamietajúceho výroku podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobkyňa. Odvolanie podala z dôvodu nesprávne zisteného skutkového stavu veci a z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie. Namietala, že z odôvodnenia napadnutého rozsudku sa jednoznačne dá zistiť len to, že súd prvej inštancie nevidí dôvod na aplikáciu desaťročnej objektívnej premlčacej doby, z čoho by vyplývalo, že nárok považuje za premlčaný v trojročnej objektívnej premlčacej dobe. Z odôvodnenia rozsudku sa nedá zistiť, akými úvahami sa súd prvej inštancie riadil, keď dospel k premlčaniu nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia v trojročnej premlčacej dobe, kedy táto začala plynúť a kedy uplynula. Za nepreskúmateľný považovala aj záver súdu prvej inštancie, že nevidí dôvod na aplikáciu 10-ročnej objektívnej premlčacej doby, čo odôvodnil tým, že ju súd nepovažuje za zraniteľnú spotrebiteľku, ktorej finančné vedomie a schopnosti posudzovať spotrebiteľské zmluvy, by boli v dôsledku nejakých skutočností na jej strane niečím znížené. Podľa jej názoru, už samotná skutočnosť podstatného odôvodnenia napadnutého rozsudku, len na neprávoplatný rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 1Csp/187/2018, odôvodňuje zrušenie napadnutého rozsudku, pre jeho nepreskúmateľnosť. Čo sa týka aplikácie desaťročnej objektívnej premlčacej doby, uviedla, že podstatným je preukázanie úmyslu žalovaného. V súdnej veci je týmto dôkazom o úmyselnom konaní žalovaného prijatie každej platby nad istinu a jej ponechanie si a nevrátenie spotrebiteľovi. Nie je to teda spísanie zmluvy, ani pokyn na jej spísanie, ale prijímanie a ponechanie si platieb, na ktoré v dôsledku väd zmluvy, ktoré spôsobil žalovaný, nárok nevznikol. Navrhla rozsudok v napadnutých výrokoch zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. Proti tomuto rozsudku v rozsahu výrokov II. a III. podal odvolanie v zákonom stanovenej lehote aj žalovaný.

7. Podaním zo dňa 27.09.2019 vzal žalovaný svoje odvolanie v celom rozsahu späť a navrhol, aby odvolací súd odvolacie konanie zastavil.

8. Krajský súd v Prešove ako odvolací súd príslušný na rozhodnutie o odvolaní v zmysle § 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) preskúmal rozsudok v napadnutej časti spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v súlade s § 379 a § 380 CSP, bez nariadenia pojednávania, pričom dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne je dôvodné a rovnako je dôvodné aj zastavenie odvolacieho konania vo vzťahu k odvolaniu žalovaného.

9. Podľa § 369 ods. 1 CSP, dokiaľ o odvolaní nebolo rozhodnuté, možno ho vziať späť. Ak odvolateľ vzal odvolanie späť, nemôže ho podať znova.

10. Podľa § 369 ods. 2 CSP, ak odvolateľ vezme odvolanie späť, právoplatnosť napadnutého rozhodnutia nastane, ako keby k podaniu odvolania nedošlo. Lehoty, ktoré majú plynúť od právoplatnosti napadnutého rozhodnutia, plynú v takom prípade od právoplatnosti uznesenia o zastavení odvolacieho konania.

11. Podľa § 369 ods. 3 CSP, ak sa odvolanie, o ktorom nebolo rozhodnuté, vzalo späť, odvolací súd odvolacie konanie zastaví.

12. Odvolací súd konštatuje, že žalovaný vzal svoje odvolanie v celom rozsahu späť, v čase, keď o ňom nebolo rozhodnuté, preto odvolací súd odvolacie konanie vo vzťahu k jeho odvolaniu zastavil v zmysle § 369 ods. 3 CSP.

13. Vo vzťahu k odvolaniu žalobkyne odvolací súd uvádza nasledovne.

14. Žalobkyňa v podanom odvolaní namieta nesprávne právne posúdenie veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ CSP) a nesprávny procesný postup súdu, ktorým bolo žalobkyni znemožnené, aby uskutočnila jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 365 ods. 1 písm. b/ CSP).

15. V prejednávanej veci sa žalobkyňa domáhala voči žalovanému vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 511,35 eura s prísl. a určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky uvedenej v Zmluve o úvere č. XXXXXXXXXXX z 13.04.2011, v článku 5. Splácanie úveru, započítanie pohľadávok a zabezpečenie - bod 5.6. Medzi žalobkyňou ako spotrebiteľkou a žalovaným ako veriteľom došlo dňa 13.04.2011 k uzavretiu spotrebiteľskej zmluvy o úvere K. G..

Súd prvej inštancie považoval poskytnutý úver za bezúročný a bez poplatkov z dôvodu, že je nesprávne uvedená RPMN v neprospech spotrebiteľky podľa § 11 ods. 1 písm. b) ZoSÚ, pretože žalovaný nepreukázal dobrovoľnosť uzavretia poisťnej zmluvy.

16. Obsahové náležitosti rozsudku určuje ustanovenie § 220 CSP. Ich správnosť a úplnosť je predpokladom vykonateľnosti a preskúmateľnosti rozhodnutia. Či je rozhodnutie preskúmateľné alebo nie, sa dá zistiť len z jeho odôvodnenia.

17. Podľa ustanovenia § 220 ods. 2 CSP, v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

18. Štruktúra odôvodnenia rozhodnutia je v priamej spojitosti so základným právom na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Ak súd pri odôvodňovaní rozhodnutia nepostupuje spôsobom, ktorý záväzne určuje ustanovenie § 220 ods. 2 CSP, dochádza nielen k tomu, že rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov alebo pre ich nezrozumiteľnosť, ale aj k tomu, že základné právo na súdnu ochranu nie je naplnené reálnym obsahom. Konanie a rozhodovanie všeobecných súdov sa uskutočňuje v predpísanom ústavnom a zákonnom rámci, rešpektovanie ktorého vylučuje svojvôľu v ich postupe, pričom vylúčenie svojvôle sa zabezpečuje viacerými prostriedkami, vrátane ich povinnosti svoje rozhodnutia odôvodniť. Odôvodnenie rozhodnutí dovoľuje účastníkovi konania posúdiť, ako súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné predpisy a akými úvahami sa spravoval pri svojom rozhodovaní o veci.

19. Vydaním nepreskúmateľného rozhodnutia sa účastníkovi odníma možnosť v odvolacom konaní riadne brániť svoje práva a oprávnené záujmy nakoľko je problematické zaujímať stanoviská k nezrozumiteľnému alebo nedostatočne zdôvodnenému rozhodnutiu. Rozhodnutie je nepreskúmateľné

vtedy, keď jeho písomné vyhotovenie neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu.

20. Rozhodujúc o odvolaní žalobkyne v tejto veci odvolací súd dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie v zamietavej časti o vydanie bezdôvodného obohatenia, je nepreskúmateľný. Odvolací súd konštatuje, že z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nie je možné zistiť, z akých skutkových okolností súd prvej inštancie vychádzal a akými právnymi úvahami sa riadil, keď dospel k záveru, že nevidí dôvod na aplikáciu 10-ročnej objektívnej lehoty. Poukaz súdu prvej inštancie na neprávoplatné rozhodnutie Okresného súdu Prešov vo veci 11Csp/187/2018, ktoré bolo navyše aj zrušené tunajším súdom uznesením č. k. 1Co/35/2019-202 zo dňa 07.01.2020, bez bližšieho zdôvodnenia obdobnosti tejto veci s prejednávanou, ako aj bez uvedenia dôvodu, prečo bola v danom prípade námietka premlčania akceptovaná, je nepostačujúci. Záver súdu prvej inštancie o zraniteľnosti žalobkyne - spotrebiteľky, vo vzťahu k finančnému vedomiu a schopnosti posudzovať spotrebiteľské zmluvy, skôr evokuje posúdenie subjektívnej premlčacej doby než objektívnej.

21. Ako vyplýva z obsahu spisu, žalovaný vo svojom vyjadrení vzniesol námietku premlčania nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia s tým, že uplynula ako subjektívna, tak aj objektívna premlčacia lehota. Podľa názoru žalovaného, subjektívna premlčacia doba začala plynúť dňom, kedy žalobkyňa uhradila banke poslednú splátku úveru a tým splatila predčasne celý dlh a to 26.04.2012, pričom spochybnil prehlásenie o tom, že žalobkyňa sa až dňom 27.04.2018 dozvedela o údajnom bezdôvodnom obohatení. Žalobkyňa vyhlásila, že sa o bezdôvodnom obohatení dozvedela od Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS v mesiaci apríl 2018. Súd prvej inštancie sa však v odôvodnení rozhodnutia vonkoncom uvedenými skutočnosťami nezaoberal a zaťažil tak svoje rozhodnutie vadou nepreskúmateľnosti. Z uvedených dôvodov odvolací súd preto považuje rozhodnutie súdu prvej inštancie v zamietnutej časti za nedostatočne odôvodnené a zmätočné.

22. Odvolací súd v tejto súvislosti pripomína, že pokiaľ ide subjektívnu premlčaciu dobu, je pre začiatok subjektívnej premlčacej doby na uplatnenie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia rozhodujúci subjektívny moment, kedy sa oprávnený dozvedel o okolnostiach, ktoré sú rozhodujúce pre uplatnenie jeho práva. Vedomosť oprávneného o tom, že na jeho úkor bolo získané bezdôvodné obohatenie a o tom, kto ho získal, musí byť skutočná a nielen predpokladaná, pričom nie je rozhodujúce ani to, či sa oprávnený o svojom práve nedozvedel vlastným zavinením, teda či sa mohol o svojom práve dozvedieť alebo mal dozvedieť pri vynaložení potrebnej starostlivosti.

23. Pokiaľ ide o 10-ročnú objektívnu premlčaciu dobu, odvolací súd poukazuje na písomné pripomienky Komisie EÚ k návrhu na začatie prejudiciálneho konania podaného tunajším súdom vo veci Súdneho dvora EÚ sp. zn. C-485/19, podľa ktorých článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vo svetle zásady efektivity vykladať v tom zmysle, že mu odporuje taká vnútroštátna úprava, v zmysle ktorej spotrebiteľ, ktorý uplatňuje svoj nárok na vrátenie bezdôvodného obohatenia vzniknutého plnením spotrebiteľa na základe nekalej zmluvnej podmienky, má pre uplatnenie objektívnej premlčacej doby desať rokov od momentu, keď k bezdôvodnému obohateniu došlo povinnosť dokázať, že veriteľ úmyselne porušil práva spotrebiteľa.

24. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie náležite neodôvodnil, čo je v rozpore so zásadami spravodlivého súdneho procesu (čl. 46 Ústavy SR, čl. 45 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv). Tým odňal stranám sporu právo konať pred súdom a zaťažil svoje rozhodnutie vadou, pre ktorú bolo potrebné rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušiť a vec v rozsahu zrušenia vrátiť na ďalšie konanie a rozhodnutie podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP.

25. Úlohou súdu prvej inštancie bude:

- priznať princípu ochrany slabšej zmluvnej strany právnu silu ústavného princípu (Ústavní soud připomíná, že v jeho judikatúre již byla ochrana slabší smluvní strany shledána principem ústavněprávního významu, jímž se orgány veřejné moci mají v aplikační praxi povinnost řídit. Tento princip je obzvláště akcentován v oblasti právních vztahů specifického charakteru, jako jsou spotřebitelské smlouvy, vztahy vyplývající z pracovního, směnečného či nájemního práva, apod. [srov. např. náleží sp. zn. II.ÚS 2164/10 ze dne 1.11.2011 (N 187/63 SbNU 171), usnesení sp. zn. III.ÚS 3436/12

ze dne 19.3.2013, dále např. nálezy sp. zn. I.ÚS 3512/11 ze dne 11.11.2013, sp. zn. III.ÚS 562/12 ze dne 24.10.2013 a sp. zn. II.ÚS 1774/14 ze dne 9.12.2014 (N 221/75 SbNU 485)]. Cílem je nahradit formální rovnost smluvních stran rovností materiální. Od vstupu České republiky do Evropské unie se zásada účinné ochrany spotřebitele promítá do českého právního řádu také prostřednictvím evropského práva, v němž jsou jejím právním základem ustanovení Smlouvy o fungování Evropské unie a článek 38 Listiny základních práv Evropské unie, prováděné celou řadou směrnic.

- zaoberať sa nepriamym úmyslom žalovaného nadobudnúť od žalobkyne predmetné úroky (vedel, že spotrebiteľovi predkladá zmluvu, ktorá neobsahuje všetky podstatné náležitosti, v dôsledku absencie ktorých bude považovaný úver za bezúročný a bez poplatkov a pre prípad, že sa tak stane, bol s tým uzrozumený), a teda vytvoriť najmä pre žalovaného priestor na procesnú obranu,

- umožniť stranám procesné práva v súvislosti s názorom odvolacieho súdu na začiatok plynutia premlčacej doby, posúdiť subjektívnu premlčaciu dobu od momentu, kedy sa žalobkyňa dozvedela o relevantných skutkových okolnostiach pre podanie žaloby, a teda o skutočnej, nie predpokladanej vedomosti o skutku z porušenia práva. Bude dôležité vytvoriť procesný priestor aj pre procesnú obranu žalovaného k tvrdeniu žalobkyne a predloženým dôkazom,

- po opätovnom posúdení veci rozhodnúť a svoje rozhodnutie odôvodniť tak, aby zodpovedalo požiadavkám stanoveným v ustanovení § 220 ods. 2 CSP. V novom rozhodnutí rozhodne o náhrade trov konania, vrátane trov odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

26. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).